

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1TdoV/6/2016
Identifikačné číslo spisu:	1004010029
Dátum vydania rozhodnutia:	28.02.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Libor Duľa
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:1004010029.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Libora Duľu a sudcov JUDr. Daniela Hudáka, JUDr. Štefana Micháliku, JUDr. Gabriely Šimonovej a JUDr. Petra Szaba, v trestnej veci obvineného L. M. pre pokračovací trestný čin krádeže podľa § 247 ods. 2 písm. a/, ods. 3 písm. a/, ods. 6 Tr. zák. č. 140/1961 Zb. v znení účinnom do 31. decembra 2005 v jednočinnom súbehu s pokračovacím trestným činom porušovania domovej slobody podľa § 238 ods. 1 Tr. zák. č. 140/1961 Zb. v znení účinnom do 31. decembra 2005 a iné, na neverejnom zasadnutí konanom 28. februára 2017 v Bratislave o dovolaní obvineného proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. februára 2009, sp. zn. 1To 12/2008, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 26. septembra 2008, sp. zn. 2T 4/2004, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. a/ Tr. por. dovolanie obvineného L. M. sa odmieta.

Odôvodnenie

Rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 26. septembra 2008, sp. zn. 2T 4/2004, bol obvinený L. M. uznaný vinným v bodoch 1 až 38 obžaloby z pokračovacieho trestného činu krádeže podľa § 247 ods. 2 písm. a/, ods. 3 písm. a/, ods. 6 Tr. zák. č. 140/1961 Zb. v znení účinnom do 31. decembra 2005 (ďalej len „Tr. zák.“) v jednočinnom súbehu s pokračovacím trestným činom porušovania domovej slobody podľa § 238 ods. 1 Tr. zák. a v bodoch 39 až 47 obžaloby z pokračovacieho trestného činu krádeže podľa § 247 ods. 2 písm. a/, ods. 3 písm. a/, ods. 5 Tr. zák. v jednočinnom súbehu s pokračovacím trestným činom porušovania domovej slobody podľa § 238 ods. 1 Tr. zák., a to na skutkovom základe tam bližšie uvedenom.

Obvinenému bol za to uložený podľa § 247 ods. 6 Tr. zák. s použitím § 35 ods. 2 Tr. zák. súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 9 rokov, na výkon ktorého bol podľa § 39a ods. 3 Tr. zák. zaradený do II. nápravno výchovnej skupiny.

Podľa § 57a ods. 1 Tr. zák. krajský súd obvinenému zároveň uložil i trest zákazu pobytu na území hlavného mesta Bratislava na dobu 5 rokov.

Napokon podľa § 35 ods. 2 Tr. zák. bol zrušený výrok o treste rozsudku Okresného súdu Bratislava I z 22. augusta 2007, sp. zn. 2T 40/2007, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 9. septembra 2008, sp. zn. 3To 59/2008, ako aj všetky rozhodnutia obsahovo nadväzujúce na tento výrok, ak zrušením stratili podklad.

Odvolanie obvineného L. M. proti vyššie citovanému prvostupňovému rozsudku bolo uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 18. februára 2009, sp. zn. 1To 12/2008, podľa § 256 Tr. por. v znení účinnom do 31. decembra 2005 zamietnuté ako nedôvodné.

Obvinený podal proti obojm skôr uvedeným rozhodnutiam prostredníctvom svojho obhajcu dovolanie, ktoré bolo Krajskému súdu v Bratislave doručené 21. apríla 2016. Obvineným vlastnoručne spísané dovolanie (adresované menovanému súdu) bolo však podané na pošte už 13. októbra 2015, čo je relevantné z pohľadu dodržania zákonnej lehoty. Ako dovolacie dôvody obvinený (formálne) uplatnil dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. c/, d/, g/, h/ a i/ Tr. por.

Pokiaľ ide o vecnú argumentáciu obvineného, z hľadiska rozhodnutia dovolacieho súdu je významné uviesť, že obvinený v podanom dovolaní poukazoval na to, že v predmetnom konaní bolo porušené jeho právo na obhajobu, keďže bolo voči nemu súdne konanie vedené ako proti ušlému podľa § 358 Tr. por., hoci na to neboli splnené dôvody (trestnému konaniu sa nikdy nevyhýbal, ani sa neskrýval). Dňa 22. júna 2008 bol totiž zadržaný v Rakúskej republike, pričom Krajský súd v Bratislave listom z 27. júna 2008 o predmetnom zadržaní informoval. Následne až v marci roku 2012 bol rakúskym súdom vo Wienerneustadte informovaný o tom, že bol na jeho osobu vydaný európsky zatýkací rozkaz (v konaní vedenom pod sp. zn. 1To 12/2008 z 18. februára 2009). Obvinený sa rovnako domnieva, že v jeho prípade nebola splnená ani zákonná povinnosť vhodným spôsobom uverejniť predvolanie na hlavné pojednávanie (ako i verejné zasadnutie), ktorej účelom je dať osobe objektívnu možnosť sa dozvedieť o konaní a tohto sa osobne zúčastniť. Tieto skôr uvedené skutočnosti majú pritom podľa názoru dovolateľa odôvodňovať naplnenie dovolacích dôvodov uvedených pod písm. c/ a d/ § 371 ods. 1 Tr. por.

V závere podaného dovolania obvinený najvyššiemu súdu navrhol obe napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie, na ktorom bude prítomný a bude mu poskytnutý priestor na obhajobu.

Prokurátor v rámci svojho písomného vyjadrenia k podanému dovolaniu o.i. uviedol, že u obvineného L. M. boli splnené podmienky pre konanie proti ušlému, čo bolo zákonným dôvodom pre doručovanie písomností len jeho obhajcovi, ako i konania v neprítomnosti obvineného - bez ohľadu na to, či sa o ňom tento dozvedel. A keďže zákonná trojročná lehota na podanie dovolania obvineným začala plynúť od doručenia napadnutého uznesenia odvolacieho súdu jeho obhajcovi JUDr. Milošovi Bártovi, je zrejmé, že podané dovolania je potrebné odmietnuť ako oneskorene podané podľa § 382 písm. a/ Tr. por.

Najvyšší súd ako súd dovolací v zmysle § 378 Tr. por. vec predbežne preskúmal a zistil, že dovolanie obvineného bolo v danom prípade podané oneskorene, teda po lehote uvedenej v § 370 ods. 2 Tr. por. v znení účinnom do 31. augusta 2011 (s použitím § 567j ods. 6 Tr. por.).

V zmysle § 370 ods. 2 Tr. por. v znení účinnom do 31. augusta 2011 je potrebné dovolanie v prospech obvineného podať najneskôr do troch rokov od doručenia rozhodnutia súdu.

Keďže v predmetnom prípade súdy nižšieho stupňa konali voči obvinenému ako proti ušlému podľa § 302 a nasl. Tr. por. v znení účinnom do 31. decembra 2005 (v prvostupňovom a odvolacom konaní sa v zmysle § 564 ods. 4 zákona č. 301/2005 Z. z. konalo podľa Trestného poriadku v tomto znení), doručovalo sa napadnuté uznesenie odvolacieho súdu len obhajcovi obvineného JUDr. Milošovi Bártovi, ktorý mal v uvedenom konaní rovnaké práva ako obvinený (viď k tomu § 304 a § 306 Tr. por. v znení účinnom do 31. decembra 2005).

Lehota na podanie dovolania v prospech obvineného tak začala plynúť od doručenia napadnutého druhostupňového rozhodnutia skôr menovanému obhajcovi obvineného, ku ktorému došlo dňa 3. júna 2009 (ako vyplýva z v spise sa nachádzajúcej doručenky - č.l. 2366). Tu možno len na okraj poznamenať (vzhľadom na nie celkom jasné znenie ustanovenia § 370 ods. 2 Tr. por. v znení účinnom do 31. augusta 2011 na rozdiel od toho súčasného - viď § 370 ods. 1 veta druhá Tr. por.), že iných prípadoch, v ktorých sa v zmysle zákona doručuje odpis (neskôr dovolaním napadnutého) rozhodnutia aj obvinenému aj jeho obhajcovi (alebo zákonnému zástupcovi), plyní lehota na podanie dovolania (pri použitom výklade v prospech obvineného) od toho doručenia, ktoré bolo vykonané neskôr.

Ak ide o preskúmanú vec, s poukazom na vyššie uvedené bol posledným dňom zákonom ustanovenej trojročnej lehoty na podanie dovolania obvineným pondelok 4. jún 2012 (s použitím § 60 ods. 2 a 3 Tr. por. v znení účinnom do 31. decembra 2005) a po lehote tak bolo podané už i jeho prvé osobné podanie z 13. októbra 2015.

K uvedenému záveru (nevyhnutnosť odmietnuť podané dovolanie ako oneskorene podané), a to aj s prihliadnutím na tvrdenia obvineného, je potrebné dodať nasledovné:

Pri posudzovaní dovolania obvineného (jeho včasnosti podania) vychádzal najvyšší súd z toho (prezumoval), že v základom konaní sa konalo voči nemu ako proti ušlému lege artis, a teda že správne sa napadnuté rozhodnutie doručovalo len jeho obhajcovi, keďže tento nie je oprávnený v dovolacom konaní uvedené okolnosti (či boli v tej - ktorej veci splnené zákonné predpoklady pre konanie proti ušlému) preskúmať. Prípadná náprava je u obvineného L. M. totiž v danom ohľade možná len postupom podľa § 362 Tr. por. (menovaný takýto návrh na opätovné prejedanie danej veci v jeho prítomnosti aj podal, avšak dosiaľ nebolo o ňom vecne rozhodnuté), ktorá úprava má oproti ustanoveniam o dovolaní povahu osobitného predpisu (lex specialis), vrátane odlišnej lehoty na uplatnenie porušenia dotknutého práva obvineného, a teda má prednosť (ustanovenia o dovolaní sa nepoužívajú).

Námietky obvineného smerujúce k tomu, že súdy v jeho prípade pochybili, ak konali v jeho neprítomnosti z dôvodu nesplnenia podmienok pre konanie proti ušlému (dovolací súd je viazaný vytýkanými nedostatkami a nie ich právnou subsumpciou pod niektorý z do úvahy prichádzajúcich dovolacích dôvodov) nie sú teda podraditeľné pod dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por. v znení účinnom do 31. augusta 2011 („dovolanie možno podať, ak hlavné pojednávanie alebo verejné zasadnutie bolo vykonané v neprítomnosti obvineného, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky“), ako ani pod žiadny iný dovolací dôvod (v tejto súvislosti možno podotknúť, že ustanovenie § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por. je v pomere špeciality k § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. - viď k tomu R 6/2011), a preto aj keby bolo dovolanie podané včas (čo sa rieši po otázke prípustnosti v dovolacom konaní prednostne - pred posúdením opodstatnenosti jednotlivých dovolacích námietok), museli by byť tieto vyhodnotené ako irelevantné z pohľadu dovolacieho konania.

Pokiaľ ide o rozsudok najvyššieho súdu z 25. júna 2010, sp. zn. 1 TdoV 1/2010, tento dáva síce inú odpoveď na riešenie predmetnej otázky, avšak vo svojom obsahu sa - na rozdiel od tohto rozhodnutia - vôbec nevysporiada s osobitným inštitútom upraveným v § 362 Tr. por., ktorý má povahu mimoriadneho opravného prostriedku (ani s príslušnými intertemporálnymi ustanoveniami, ak prichádza do úvahy ich použitie). Procesný režim nápravy chýb už skončeného konania musí byť pritom jednotný (nemôže byť duálny) a vzťah medzi konkurujúcimi si ustanoveniami sa rieši podľa zásady špeciality (prednosti osobitného ustanovenia - lex specialis derogat legi generali). Z uvedeného dôvodu nie je namieste dotknuté rozhodnutie použiť judikatúrne.

Platí totiž, že „nový“ Trestný poriadok (zákon č. 301/2005 Z. z. v znení účinnom od 1. januára 2006) zakotvil vyššie zmieňovaný inštitút s povahou mimoriadneho opravného prostriedku sui generis (odstránenie aplikačnej chyby v právoplatne skončenom konaní). Jeho použitia sa zároveň nedotýkajú žiadne intertemporálne ustanovenia - nejedná sa o súčasť konania okresného alebo krajského súdu (v prvom stupni) a konania o riadnom opravnom prostriedku podľa § 564 ods. 3 a 4 naposledy označeného

zákona, ktorým je konanie do právoplatného skončenia veci. V takom prípade sa uplatní princíp lex fori - procesná úprava (konania alebo jeho časti) sa po nadobudnutí jej účinnosti použije vždy (keď to osobitné ustanovenie nevyklučuje).

Úprava podľa § 362 rekodifikovanej zákonnej úpravy je v dôsledku uvedeného použiteľná nielen v prípade, ak bolo konanie proti ušlému vedené podľa § 358 a nasl. Tr. por. v znení účinnom od 1. januára 2006. Použije sa aj vtedy, ak sa konalo proti ušlému podľa § 302 a nasl. zákona č. 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov - tu však (podľa § 566 ods. 3 zákona č. 301/2005 Z.z. per analogiam) iba za predpokladu, že dotknuté súdne rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť po 1. januári 2006. Pokiaľ rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť pred uvedeným dátumom, nesplnenie podmienok konania proti ušlému bolo zo strany odsúdeného po 31. decembri 2005 uplatniteľné iba spôsobom uvedeným v § 566 ods. 2 Tr. por. (iná náprava chýb takého právoplatného rozhodnutia a konania mu predchádzajúceho nie je prípustná).

Inými slovami povedané, časová pôsobnosť Trestného priadku sa vo všeobecnosti riadi zásadou, podľa ktorej sa všetky procesné úkony v priebehu trestného konania vykonávajú podľa Trestného poriadku účinného v čase, kedy je ten - ktorý úkon vykonávaný. Prípadné výnimky z tejto zásady sú síce možné, musia však byť výslovne upravené v prechodných a záverečných ustanoveniach právneho predpisu, ktorým k zmene došlo. Čo sa týka pritom Trestného poriadku v znení účinnom od 1. januára 2006, tento upravil výnimky zo skôr uvedenej zásady (kedy je potrebné postupovať podľa doterajších predpisov, t.j. zákona č. 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov) v ustanoveniach § 564 ods. 3 a 4 (pozri aj ods. 5), pričom tu konkrétne ide o prvostupňové a druhostupňové konanie, teda konanie do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej (viď k tomu i stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu zo 14. júna 2010, sp. zn. Tpj 21/2010, uverejnené pod R 2/2011), a (parciálne) v ustanoveniach § 566 a § 567. Na riešenie všetkých ostatných procesných otázok sa teda použije aktuálne účinný Trestný poriadok, čo platí aj pre posudzovaný prípad.

Najvyšší súd záverom zdôrazňuje (zhrňujúc skôr rozvedené), že ustanovenie § 362 Tr. por., smerujúce k náprave postupu konaním proti ušlému napriek nesplneniu podmienok pre také konanie, má vo vzťahu k právoplatnému rozhodnutiu povahu mimoriadneho opravného prostriedku sui generis a vo vzťahu k ustanoveniam o dovolaní povahu osobitného ustanovenia (lex specialis). Z uvedeného vyplýva, že toto ustanovenie sa (pri aplikácii § 566 ods. 3 Tr. por. per analogiam legis) použije aj v prípadoch, ak sa vykonávalo konanie proti ušlému podľa Trestného poriadku v znení účinnom do 31. decembra 2005 (zákona č. 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov) a toto konanie bolo po uvedenom dátume dokončené v prvom stupni alebo v konaní o riadnom opravnom prostriedku v zmysle § 564 ods. 3 alebo 4 Tr. por.

V prípadoch uvedených v predchádzajúcej vete je potrebné formuláciu „pre nesplnenie podmienok podľa § 358 ods. 1“, uvedenú v § 362 ods. 1 Tr. por., vzťahovať na nesplnenie podmienok podľa § 302 ods. 1 Tr. por. v znení účinnom do 31. decembra 2005.

Ak rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť pred 1. januárom 2006, bolo možné vyššie uvedenú chybu konania (nesplnenie podmienok konania proti ušlému) po 31. decembri 2005 uplatniť len spôsobom uvedeným v § 566 ods. 2 Tr. por. (ak sa nepokračovalo v konaní podľa § 566 ods. 1 Tr. por.).

Najvyššiemu súdu preto nezostávalo iné, ako podané dovolanie na neverejnom zasadnutí (bez preskúmania veci) odmietnuť podľa § 382 písm. a/ Tr. por. ako oneskorene podané.

Je nevyhnutné podotknúť, že príslušným súdom bude následne potrebné (procesne konformným spôsobom) rozhodnúť o (už podanom) návrhu obvineného na opätovné prejedanie dotknutej veci v jeho prítomnosti (intertemporálne z pohľadu ustanovenia § 567j ods. 3 Tr. por.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.